

К. Ю. Галушко

Дюркгайм Еміль

ДЮРКГАЙМ Еміль (Durkheim Émile; 15. 04. 1858, м. Епіналь, Франція – 15. 11. 1917, Париж) – французький філософ, соціолог-позитивіст. Закін. Вищу нормал. школу в Парижі (1882). Відтоді викладав філософію у провінц. ліцеях. 1885–86 – у наук. відрядженні у Німеччині. Від 1887 – у Бордос. університеті: від 1896 – завідувач кафедри соц. науки; від 1902 – завідувач кафедри науки виховання й соціології Сорбонн. університету. Обстоював необхідність поширення принципів раціоналізму та детермінізму на пізнання соц. й істор. явищ і слідом за О. Контом наголошував на застосуванні щодо цих явищ об'єктив. дослідниц. методів природн. наук. У своїх студіях поєднував елементи еволюціонізму і структурно-функціонал. аналізу. В поступі суспільства як ключові процеси виокремлював поширення соц. солідарності та формування розподілу праці. Соц. солідарність поділяв на «мех.» (архаїчні суспільства) та «орган.» (розвинуті суспільства). Вивчаючи елементарні форми реліг. життя, намагався виявити соц. витoki та визначити осн. функції релігії. Доклав чимало зусиль, аби довести, що гол. соц. функція релігії – відтворення єдності суспільства і висунення спіл. ідеалів, що стимулюють сусп. розвиток. Д. розумів релігію надзвичайно широко, ототожнював її з ідеологією. Серед чинників соц. розвитку надавав перевагу екол.-демогр. аспектам і піддавав критиці марксизм за перебільшення ролі екон. факторів. Заснована Д. наук. школа з соціології була однією з провід. наук. шкіл у Франції в 1900–30-х рр. і значно вплинула на формування початк. методології школи Анналів в історіографії.

Основні праці

Социология и теория познания / Пер. с франц. // Новые идеи в социологии. С.-Петербург, 1915; Соціологія й соціальні науки / Пер. з франц. Нью-Йорк, 1919; Sociologie et philosophie. Paris, 1924; La science sociale et la'ction. Paris, 1970; О разделении общественного труда. Метод социологии / Пер. с франц. Москва, 1991.

Рекомендована література

1. Кон И. Позитивизм в социологии. Ленинград, 1964;
2. Николаев Ю. Эмиль Дюркгейм как социальный философ // Социол. исследования. 1978. № 2;
3. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. Москва, 1993;
4. Социология XIX века. Москва, 1998;
5. Осипова Е. В. Социология Эмиля Дюркгейма. С.-Петербург, 2001.

Бібліографічний опис:

Дюркгейм Еміль / К. Ю. Галушко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-19714>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).